

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Кафедра правоохоронної діяльності та загальноправових
дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА
**Правове забезпечення реформи місцевого самоврядування
в Україні**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Козинець О.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«01» вересня 2025 р.

Розробник (-и): Нітченко А.Г., доцент кафедри, к.і.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри правоохоронної
діяльності та загальноправових дисциплін

Протокол від «01» вересня 2025 р. №8

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

(підпис)

Чічкань М.В.
(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	Українська
Рік навчання та семестр	4 курс навчання, 8 семестр ОПП «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Викладач (-і)	Нітченко Алла Григорівна, доцент кафедри, к.і.н.
Профайл викладача (-ів)	https://tidp.stu.cn.ua/nitchenko-alla-grygorivna/
Контакти викладача	alla-nitchenko@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Правове забезпечення реформи місцевого самоврядування в Україні» є вибіркоvim компонентом освітньо-професійної програми «Право» за спеціальністю 081 «Право» (мейджор «Державне будівництво та місцеве самоврядування»). Дисципліна спрямована на опанування студентами сучасних підходів до правового регулювання організації та функціонування органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації та реформ. Особливий акцент робиться на правових механізмах формування територіальних громад, зарубіжному досвіді, інструментах розвитку громад та питаннях сталого розвитку.

Необхідність ґрунтовного вивчення навчальної дисципліни «Правове забезпечення реформи місцевого самоврядування в Україні» зумовлена потребою формування у здобувачів вищої освіти цілісного розуміння правових засад децентралізаційних процесів, здатності аналізувати та застосовувати на практиці норми законодавства, розробляти рекомендації для органів місцевого самоврядування та забезпечувати ефективне функціонування територіальних громад в умовах сучасних реформ і євроінтеграційних викликів.

Успішне засвоєння дисципліни «Правове забезпечення реформи місцевого самоврядування в Україні» дозволяє бакалавру права розширити коло професійних знань і навичок у сфері муніципального права, публічного управління та правового регулювання діяльності територіальних громад.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові основи місцевого самоврядування.

Змістовий модуль 2. Порівняльно-правовий та зарубіжний досвід.

Змістовий модуль 3. Правові основи формування та розвитку об'єднаних територіальних громад.

Змістовий модуль 4. Перспективи та виклики розвитку територіальних громад.

3. Мета та цілі курсу. Мета навчальної дисципліни – сформувати у студентів системне розуміння правових основ реформи місцевого самоврядування, забезпечити здатність аналізувати нормативно-правові акти, застосовувати знання у практичних ситуаціях та розробляти пропозиції для органів місцевого самоврядування.

Завдання, які вирішуються в процесі вивчення курсу:

- сформувати знання про сутність, ознаки та правову природу територіальних громад;
- ознайомити з концептуальними основами децентралізації та законодавчим підґрунтям реформування місцевого самоврядування;
- розкрити зарубіжний досвід та порівняльні моделі децентралізації;
- дослідити правові та організаційні механізми розвитку об'єднаних територіальних громад;
- сприяти формуванню умінь аналізувати і пропонувати шляхи вдосконалення державного управління у сфері місцевого самоврядування.

Під час вивчення курсу здобувач вищої освіти має набути або розширити наступні загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК 11. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

СК 10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

4. Результати навчання. Під час вивчення курсу здобувач вищої освіти має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання, передбачені освітньою програмою:

РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані

правові висновки.

В результаті вивчення дисципліни «Правове забезпечення реформи місцевого самоврядування в Україні» здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- правові засади функціонування та реформування місцевого самоврядування,
- основні національні та міжнародні нормативно-правові акти,
- порядок формування й діяльності територіальних громад,
- сучасні механізми стратегічного і сталого розвитку

вміти:

- застосовувати законодавство у практичних ситуаціях, аналізувати правові акти,
- використовувати зарубіжний досвід,
- аргументовано обґрунтовувати власну позицію щодо правових аспектів децентралізації та муніципальної реформи.

5. Пререквізити –

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Семінарські (практичні) заняття	20
Самостійна робота	80
Індивідуальне завдання	Контрольна робота
Всього кредитів	4

Формами проведення занять є лекційні та семінарські (практичні) заняття, самостійна робота. Проведення занять згідно розкладу відбувається на парах та за допомогою платформи дистанційного навчання «MOODLE».

7. Тематика курсу.

Тематика лекційних занять

Тема 1. Сутність, ознаки та види територіальних громад.

Поняття територіальної громади. Ознаки та класифікація громад (міські, селищні, сільські, об'єднані). Конституційні та законодавчі основи їх функціонування.

Тема 2. Поняття і сутність категорії «децентралізація» : концептуальні засади реформування місцевого самоврядування.

Теоретичні підходи до децентралізації. Принципи та моделі децентралізації влади. Державна політика децентралізації в Україні.

Тема 3. Зарубіжний досвід децентралізації публічної влади.

Європейська хартія місцевого самоврядування. Практики Польщі, Німеччини, Франції, Швейцарії. Адаптація зарубіжного досвіду до українських реалій.

Тема 4. Правова основа формування об'єднаних територіальних громад.

Законодавчі акти та підзаконне регулювання. Процедура добровільного об'єднання громад. Повноваження та статус ОТГ.

Тема 5. Моделі та механізми управління процесами стратегічного розвитку об'єднаними територіальними громадами.

Стратегічне планування розвитку територій. Участь органів влади та громадян у стратегічному управлінні. Інструменти партнерства та публічно-приватної взаємодії.

Тема 6. Інструменти розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації влади.

Фінансово-економічні ресурси (місцеві бюджети, податки). Адміністративно-правові та організаційні інструменти. Інноваційні практики місцевого розвитку.

Тема 7. Сталий розвиток територіальної громади.

Концепція сталого розвитку та її правові засади. Екологічний, соціальний та економічний виміри сталості. Роль громад у реалізації Цілей сталого розвитку ООН.

Тема 8. Шляхи удосконалення державного управління розвитком територіальної громади.

Сучасні проблеми та виклики реформи. Тенденції подальшої трансформації місцевого самоврядування. Перспективи розвитку правового забезпечення громад.

Тематика практичних занять

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові основи місцевого самоврядування.

Сутність, ознаки та види територіальних громад.

Поняття і сутність категорії «децентралізація»: концептуальні засади реформування місцевого самоврядування.

Змістовий модуль 2. Порівняльно-правовий та зарубіжний досвід.

Зарубіжний досвід децентралізації публічної влади.

Змістовий модуль 3. Правові основи формування та розвитку об'єднаних територіальних громад.

Правова основа формування об'єднаних територіальних громад.

Моделі та механізми управління процесами стратегічного розвитку об'єднаними територіальними громадами.

Інструменти розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації влади

Змістовий модуль 4. Перспективи та виклики розвитку територіальних громад.

Сталий розвиток територіальної громади.

Шляхи удосконалення державного управління розвитком територіальної громади.

Тематика самостійної роботи

Самостійне опрацювання окремих питань в межах тем:

Правове регулювання статусу територіальної громади в Україні. Порівняльна характеристика міських, сільських та селищних громад. Конституційні гарантії самостійності територіальних громад.

Теоретичні підходи до визначення сутності децентралізації. Моделі децентралізації влади: централізована, децентралізована та змішана. Державна стратегія децентралізації в Україні (аналіз урядових програм).

Європейська хартія місцевого самоврядування: ключові положення та принципи. Особливості децентралізації у Польщі та Німеччині. Порівняння моделей місцевого самоврядування у Франції та Швейцарії. Можливості імплементації зарубіжного досвіду в Україні.

Законодавче забезпечення об'єднання територіальних громад в Україні. Етапи та процедура добровільного об'єднання громад. Компетенція органів влади в ОТГ: права та обов'язки.

Правові засади стратегічного планування в ОТГ. Участь громадян у процесах стратегічного управління. Публічно-приватне партнерство як інструмент розвитку територій.

Джерела формування місцевих бюджетів. Податкові надходження як фінансова база ОТГ. Адміністративні та правові інструменти розвитку громад. Інноваційні практики у сфері місцевого самоврядування.

Правове забезпечення сталого розвитку територіальних громад. Екологічні фактори у розвитку громад. Соціальна політика та розвиток людського потенціалу громади. Реалізація Цілей сталого розвитку ООН на рівні місцевого самоврядування.

Сучасні виклики та проблеми місцевого самоврядування в Україні. Напрями вдосконалення правового забезпечення реформи. Прогнозування подальшої трансформації системи місцевого самоврядування.

8. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання	Оцінювання знань ЗВО здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка». З дисципліни здобувач може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40% підсумкової оцінки – на екзамені. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із ЗВО під час лекцій та опитувань ЗВО на семінарських (практичних) заняттях. Загальними критеріями поточного контролю, за якими здійснюється оцінювання результатів навчання ЗВО, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях, а також самостійність та своєчасність здачі виконаних індивідуальних та самостійних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Бали, які набрані здобувачем за результатами активності на семінарах (практичних) заняттях складають оцінку поточного контролю. Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до екзаменаційної оцінки. Оцінювання успішності здобувача вищої освіти під час семестрового контролю здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалою ECTS і вносяться в відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ». Складання екзамену є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для ЗВО, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо ЗВО виконав всі види робіт протягом семестру та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати залік. Повторне складання екзамену з метою підвищення
------------------------------------	--

	позитивної оцінки не дозволяється.
Семінарські (практичні) заняття	Критерії оцінювання участі у семінарському (практичному) занятті (активність роботи, <i>відповідь</i> з питань практичного заняття оцінюються в 5, 4, 3, 2, 1, 0 балів, зокрема: - 5 балів – ЗВО у повному обсязі опрацював програмний матеріал (основну і додаткову літературу, НПА), має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати, може аналізувати факти, здатний презентувати власне розуміння, оцінку фактів, має досить міцні навички роботи з основними нормативно-правовими актами. - 4 бали – ЗВО вільно володіє навчальним матеріалом (опрацював основну і деяку частину додаткової літератури та НПА), узагальнює окремі факти і формулює висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, взятими з підручників, визначає поняття, може дати порівняльну характеристику, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; узагальнює та застосовує набуті знання. - 3 бали - ЗВО засвоїв навчальний матеріал частково (опрацював основну і деяку частину додаткової літератури та НПА), але прогалини не носять істотного характеру, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, взятими з підручників, може здійснити порівняльну характеристику, визначає поняття, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; узагальнює та застосовує набуті знання, деякі практичні навички роботи з засвоєним матеріалом сформовані недостатньо. - 2 бали – ЗВО загалом самостійно відтворює програмний матеріал (на рівні підручника), може дати стислу характеристику питання, правильно розуміє юридичні терміни, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, виклад не самостійний (переказ підручника), є певні неточності як у матеріалі, так і у висновках, аргументація слабка. - 1 бал – ЗВО за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неповна, в ній налічується багато неточностей, головний зміст матеріалу не розкрито. - 0 балів – ЗВО не готовий до практичного заняття або має лише приблизне уявлення про питання, що розглядається на занятті, може сказати два-три речення по суті питання, назвати деякі терміни, але не може їх пояснити, головний зміст матеріалу не розкрито. <i>Доповнення до відповіді, запитання доповідачу на практичному занятті оцінюється до 2-х балів:</i> - суттєве доповнення до доповіді основного доповідача, яке ґрунтується на ознайомленні з монографічною, науковою літературою - 2 бали. - задані запитання доповідачу, які є не просто уточнюючими, а які мають дискусійний характер - 1 бал. Опитування кожного ЗВО повинно бути проведено не менше ніж 3-4 рази на протязі семестру за умови регулярного відвідування здобувачем різних видів аудиторних занять.

Критерії виконання тестових завдань:

- 3 бали – точні відповіді на понад 90-95% тестових питань;
- 2 бали – точні відповіді на 70%-89% тестових питань;
- 1 бал – точні відповіді від 50% до 69 % тестових питань;
- 0,5 балів – ЗВО дав відповідь на меншу кількість, ніж 50% питань і показав незадовільний рівень знань з теми.

Критерії вирішення кейсів / написання юридичного диктанту:

- 3 бали – точна та повна відповідь;
- 2 бали – точні відповіді та недостатньо повне пояснення рішення задачі / точні відповіді та недостатньо повне пояснення терміну;
- 1 бал – не зовсім точне рішення задачі / не зовсім точні відповіді на всі терміни диктанту;
- 0 бали – ЗВО намагався дати відповіді, але показав незадовільний рівень знань з теми.

Реферування наукової літератури полягає у самостійному опрацюванні ЗВО наукової літератури (як правило наукової статті), критичному огляді та короткому переказі її змісту, а також наведення найважливіших висновків.

Оцінювання виконання реферування, індивідуальної роботи здійснюється на основі наступних критеріїв: оформлення роботи, уміння самостійно працювати з науковими джерелами та нормативно-правовими актами, чітко визначати актуальність досліджуваного питання, на основі проведеного аналізу формулювати власну позицію: - 4-5 балів – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки аргументовані і обґрунтовані; - 4-3 бали – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки недостатньо аргументовані і обґрунтовані; - 3-2 бал – матеріал викладений недостатньо повно, індивідуальна робота не достатньо аргументована, обґрунтована та/або не стосується усіх поставлених завдань; - 1-0 балів – викладений матеріал неповний, індивідуальна робота не є структурованою, висновки поверхневі або відсутні. Максимальна кількість балів – 5 бали. Такий вид роботи кожен студент може виконати не більше одного разу за кожен змістовий модуль.

Критерії оцінювання есе:

1. Ступінь досягнення мети.
2. Зрозумілість і точність викладення авторської позиції.
3. Індивідуальність (авторство, неповторність).
4. Аргументованість (переконливість) позиції.
5. Володіння нормативною, навчальною та науково-монографічною базою.
6. Навички письмової мови.

Виконання вибіркового виду *самостійної роботи* включає: презентацію аналітичного огляду наукових публікацій, виконання самостійної дослідної роботи (індивідуальна робота) - реферату; доповідь на студентській науковій конференції тощо.

Презентація реферату проходить в аудиторії на практичному занятті, де розглядається дана тема, або може бути проведена

	індивідуально. <i>Критеріями оцінки змісту реферату є повнота висвітлення питання. Зрозумілість, наявність власної думки. Оцінювання виконання індивідуальних завдань здійснюється на основі наступних критеріїв:</i> - 5 балів – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки аргументовані і обґрунтовані, письмова робота містить вступ, основну частину, висновки і список літератури, оформлення реферату відповідає вимогам; - 4 бали – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки недостатньо аргументовані і обґрунтовані, письмова робота містить вступ, основну частину, висновки, проте список літератури є недостатнім, оформлення відповідає вимогам; - 3 бали – матеріал викладений недостатньо повно, письмова робота не містить вступу, висновки не достатньо аргументовані, обґрунтовані та/або не стосуються усіх поставлених завдань, список літератури є недостатнім, оформлення не відповідає вимогам; - 1-2 бали – викладений матеріал неповним, письмова робота не містить вступу, основна частина не є структурованою, висновки поверхневі або відсутні, список літератури є недостатнім, оформлення не відповідає вимогам.
Критерії оцінювання контрольної роботи	7–8 балів – повна відповідь (не менше 90 % потрібної інформації) на всі питання контрольної роботи; здобувач вищої освіти вільно орієнтується у матеріалі, відповіді аргументовані, логічні, із прикладами та узагальненнями. 6 балів – правильні відповіді щонайменше на 75 % питань контрольної роботи; матеріал відтворено загалом правильно, але відповіді потребують уточнень або не містять достатньої аргументації. 3–5 балів – здобувач вищої освіти надав відповіді приблизно на 60 % питань; наявні суттєві прогалини у знаннях, недостатнє володіння матеріалом, відповіді частково поверхові й потребують доопрацювання. 0–2 бали – правильних відповідей менше ніж на 50 % питань; відповіді неточні, неповні або відсутні; здобувач не орієнтується в основному матеріалі, демонструє вкрай обмежене знання теми.
Умови допуску до підсумкового контролю	У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які здобувач вищої освіти може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно» – Е, 60 балів), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому в розділі 6 «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка»», затвердженого вченою радою НУ «Чернігівська політехніка» https://stu.cn.ua/wp-content/stu-

<media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf>).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль за модулями		
Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовний модуль 1.		0... 8
1	Усна відповідь, захист презентації, доповнення, запитання доповідачу, кейси/тести/термінологічний диктант – Тема 1	0... 4
2	Усна відповідь, захист презентації, доповнення, запитання доповідачу, кейси/тести/термінологічний диктант – Тема 2	0... 4
Змістовний модуль 2.		0... 4
1	Усна відповідь, захист презентації, доповнення, запитання доповідачу, кейси/тести/термінологічний диктант – Тема 3	0... 4
Змістовний модуль 3.		0... 12
1	Усна відповідь, захист презентації, доповнення, запитання доповідачу, кейси/тести/термінологічний диктант – Тема 4	0... 4
2	Усна відповідь, захист презентації, доповнення, запитання доповідачу, кейси/тести/термінологічний диктант – Тема 5	0... 4
3	Усна відповідь, захист презентації, доповнення, запитання доповідачу, кейси/тести/термінологічний диктант – Тема 6	0... 4
Змістовний модуль 4.		0... 8
1	Усна відповідь, захист презентації, доповнення, запитання доповідачу, кейси/тести/термінологічний диктант – Тема 7	0... 4
2	Усна відповідь, захист презентації, доповнення, запитання доповідачу, кейси/тести/термінологічний диктант – Тема 8	0... 4
Написання есе (два за семестр)		0... 10
Реферування статті (два за семестр)		0... 10
Контрольна робота		0... 8
Разом		0... 60

Підсумковий контроль

Модуль за тематичним планом дисципліни та вид контролю		Кількість балів
Результат поточного контролю		0... 60
Підсумковий контроль (Екзамен)		0... 40
1	Теоретичне питання	0... 10
2	Теоретичне питання	0... 15
3	Теоретичне питання	0... 15
Зважена семестрова оцінка		0... 100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи), практики, атестації
90 – 100	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
66-74	D (задовільно)	задовільно
60-65	E (достатньо)	
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання

9. Обладнання та програмне забезпечення

Ноутбук і медіапроектор для демонстрації презентацій лекцій, Teams, Moodle.

10. Політики курсу.

Політика щодо академічної доброчесності.

Освітній процес базується на академічній доброчесності. Згідно з «Кодексом академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська політехніка», вивчення дисципліни базується на принципах взаємної поваги й довіри викладача та здобувача вищої освіти, рівноправності й толерантності.

Підготовлені здобувачем вищої освіти види робіт повинні відповідати загальноприйнятим нормам етичної поведінки.

Основними формами порушення академічної доброчесності є: - академічний плагіат; - самоплагіат; - фабрикація; - фальсифікація; - списування; - обман; - хабарництво; - необ'єктивне оцінювання.

Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей є обов'язковими. Якщо буде виявлено ознаки академічної недоброчесності, -роботи не зараховуються.

Від дотримання принципів академічної доброчесності залежить оцінювання, а саме, бали можуть бути анульовані або знижені за порушення.

Правила перерахування кредитів

У випадку мобільності, правила перескладання або відпрацювання пропущених занять тощо: відбувається згідно з «Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу НУ «Чернігівська політехніка» <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnogo-proczesu.pdf>

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням дедлайнів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Порядок ліквідації академічної заборгованості визначено в «Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка» від 31 серпня 2020 р. <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf>

Політика щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн (дистанційній) формі за погодженням. Пропущені заняття без поважних причин відпрацьовуються відповідно до графіка консультацій викладача.

У порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка» від 31 серпня 2020 р.

<https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf> здобувач вищої освіти, який має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни згідно з індивідуальним начальним планом не допускається до складання екзамену (диференційованого заліку) під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість.

Вільне відвідування занять організовується відповідно до «Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка» від 31 серпня 2020 р. <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/poryadok-nadannya-dozvolu-na-vilne-vidviduvannya-zanyat-zdobuvacham-vyshhoyi-osvity.pdf>

Вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Університету дозволяється з метою створення умов для навчання ЗВО, які не можуть відвідувати навчальні заняття з поважних причин за діючим розкладом. До поважних причин відносяться випадки, підтверджені відповідними документами, а саме: поєднання навчання зі спортивною та (або) громадською діяльністю, наявність дітей віком до 3-х років, вагітність, поєднання навчання з роботою за фахом, дуальне навчання (у разі його запровадження для окремих здобувачів вищої освіти), інші випадки.

Політика оскарження результатів контрольних заходів.

Для вирішення спірних питань, пов'язаних із організацією та проведенням семестрового контролю, оцінювання практик, атестації та визнанні результатів навчання в неформальній та/або інформальній освіті на факультеті створюється апеляційна комісія розпорядженням декана, до складу якої включаються, завідувачі кафедр, науково-педагогічні працівники та представники органів студентського самоврядування. Головою апеляційної комісії призначається декан. Порядок подання та розгляду апеляцій визначається відповідно до р.7 «Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка» <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf>

11. Рекомендована література.

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

3. Бабій Ю. Ю. Конституційна модель організації муніципальної влади в сучасній Україні: проблемні питання реалізації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2025, Том 1 № 87. С. 131-136.

4. Конституція і конституційні зміни в Україні : збірник, присвячений пам'яті Віктора Мусіяки / [відп. ред. А. Рачок, Ю. Якименко ; упоряд. П. Стецюк]; Центр Разумкова. Київ : Заповіт, 2020. 300с.

5. Мельничук О. Удосконалення конституційних основ місцевого самоврядування в Україні. (2021). *Публічне управління і право: історія, теорія, практика*, 1, 13-17. <https://doi.org/10.31652/2786-6068-2021-1-13-17>

6. Policy Advice on the «Concept of the reform of local self-government and territorial organisation of power in Ukraine». CENTRE OF EXPERTISE FOR MULTILEVEL GOVERNANCE. Strasbourg, 3 December 2024. CEMG/PAD(2024)6. URL: <https://surl.li/rvxzib>

Інтернет-джерела.

1. Посилання на сторінку дисципліни в системі дистанційного навчання moodle. URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=6908>

2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>